UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Condictione furtiua.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

ſciuit, nō eſt honeſtū quod illa poſſit repetere, cuius ſcelere matrimoniū eſt pronūtiatū nullum. vt ſ. de condic. ob turp. cau. l. j. §. fin. ⁊ l. ſeq. Nec obſtat tex. qui dicit, in delicto pari, q2 illud refertur ad extrinſecos, non ad caſus poſitos in hac l. ⁊ iſtam tenent Doc. communiter in l. qui contra. C. de inceſt. nupt. ⁊ l. j. C. de condict. ob turpem cauſam. Mihi videtur quod tam opinio
b Placēt. quam gloſſarum ſaluari[b] poſſit. Nam quandoque contrahuntur ſponſalia, ⁊ dos datur nec tamen mulier nubit ſua ſponte, q2 non vult, tūc repetit per condictionē ſine cauſa, etiam ſi fuerit ſciens ius ⁊ factū: hic eſt caſus hic ſecundum opin. glo. Placēt. ⁊ in veritate tex. hic voluit hoc dicere dū dicit hāc rationem fortaſſis, ⁊c. Si vero poneremus eam ignorare, tūc nullus diceret eam eſſe in delicto vel turpitudine, ⁊ ſic argumētum Iuriſconſulti nō procederet. Preterea in cōdictione ob turpē cauſam debet inſpici proxima cauſa, non remota, vt l. iij. §. ſed quod meretrici. ſ. de cōdic. ob turpem cauſam. Sed hic ſi inſpicis cauſam proximam, ſcilicet dotis, nō eſt turpis, ſ3 magis eſt nulla, licet matrimonium, quod eſt cauſa remota, ſi copularetur eſſet turpe. Et iſta eſt ratio, quam Iuriſconſultus hic aſſignat, nō propter ignorantiā, ſed q2 cauſa nō eſt turpis. ¶ Preterea quando delictū nō perficitur, q2 quis nō vult, ceſſat pena. l. qui falſam. j. de falſis. Facit de inoffic. teſtam. l. Papinianus. §. meminiſſe. ⁊ de bo. liber. l. q cum maior. §. accuſaſſe. ⁊ l. in ſeruitutē. §. petiiſſe. eod. tit. ſed contra hoc facit, quia contrahendo ſpōſalia videtur delictum perfectū, vt l. ſi quis tutor §. quamuis. j. de ritu nup. Sol. fateor quod ſpōſalia ſunt prohibita, ⁊ ſunt nulla: ſicut matrimoniū, nō tamen imponitur illa pena, ſi quis a ſponſalibus ſponte recedat. Ita loquitur hic. ¶ Item poteſt procedere opin. Ioan. ſi poneremus ſponſalia eſſe contracta, ⁊ matrimonium per verba de preſenti, ita quod fuerit neceſſe quod per ſententiā Epiſcopi pronunciaretur nullum, ⁊ ſic pars ſua ſponte nō receſſit. Iſtud probatur in l. cū hic ſtatus. §. ſi. j. de dona. inter virū ⁊ vxo. ⁊ ibi gl. paruula, que intelligit in matrimonio contracto per verba de preſenti, ⁊ quod hic glo. intellexerit, ſic apparet ex verbis eius dum dicit, quomodo dotem repetit illa cuius ſcelere matrimoniū pronūtiatur nullū, ⁊ ſic preſupponit, quod matrimoniū fuerit contractū per verba d̄ preſenti, ⁊ pronuntiationem eſſe neceſſariā, arg. d. §. accuſaſſe. ⁊ d. §. meminiſſe. ⁊ d. §. petiiſſe. ſ. alle. ¶ Uenio ad ſecūdā gl. hic dicit, nec nupſit.
3 † quero qd ſi nupſit ⁊ de facto copulatū eſt matrimoniū, an poſſit dotem repetere? Gl. dicit quod ſi ſciuit factum, licet errauit in iure, nō pōt dotem repetere, ſ3 applicatur fiſco. vt l. q contra. C. de inceſt. nup. Cōtra hoc op. nam ad impediendū cōdi. ob cau. non ſufficit quid de facto ſequi. vt l. iiij. §. ſi liber homo. ſ. d̄ cond. ob cau. Sol. dico ꝙ non impedit condictionem ob cauſam. tamē illa non datur mulieri, ſ3 applicatur fiſco, cū ipſa reputetur in-
c digna. d. l. qui contra. ¶ Itē opp. ad p̄dicta j. d̄ adul. l. ſi adul-
4 terium cum inceſtu. Sol. ignorantia † iuris excuſat quantū ad penam adulterii ⁊ inceſtus, vt ibi, non quantū ad penam amiſſionis dotis, vt hic. Ego ſum in cōtraria opi. a gl. ⁊ doc. in iſta materia. Pro cuius euidentia debes ſcire, Quandoq3 dans dotem errat in iure, ⁊ in facto, ⁊ ſine dubio poteſt repetere condictione ob cauſam, ⁊ ſine cauſa, vt ff. ſol. mat. l. ſi cū dotē §. ſi. ⁊ l. ſi ſpōſus. ⁊ l. dotem. j. d̄ iure dot. Quandoq3 ſciuit ius ⁊ factum, ⁊ contraxit inceſtas nuptias, ⁊ tunc ſine dubio perdit dotē, ⁊ etiā patitur penas, de qui in auth. inceſtas. C. de inceſt. nup. ⁊ in corpore vū ſumit. Quandoq3 ſciuit factum, ⁊ ignorauit ius, ⁊ hic aduerte. qñque queritur an error iuris excuſet a pena, ⁊ videt̄ q̄d ſic, cum diſtinctione tamē que ponit̄ in d. l. ſi adulterium cū inceſtu. j. d̄ adul. Quandoq3 querit̄ an excuſet a pena contrahentis inceſtas nuptias, ⁊ hic aduerte. Quedā eſt pena quod matrimonium ſit nullū, ⁊ in hoc nulla eſt excuſatio l. j. C. d̄ interdic. matr. Quedam eſt pena quod filij ſint nō legitimi, ⁊ in hoc pōt eſſe excuſatio: vt ex parte ignorantis dicantur filij legitimi, vt j. d̄ ritu nup. l. qui in prouincia. § j. ⁊ quod no. in l. qui cōtra. d̄ inceſt. nup. Quedā eſt pena que cōſiſtit in amittendo lucrū, ⁊ hec ignorātia iuris nō excuſat. Debet enim eſſe iuſtiſſima ignorantia q̄ excuſet, vt d. l. q contra. C. de ince. nup. ſecus ſi eſſet ignorantia iuſta. vt l. ſi. j. d̄ leg. j. Ita debet intelligi quod not. de vſufr. leg. l. vxori maritus. ⁊ de his quib9 vt indig. l. ij. § j. Quedam eſt pena in
d amittendo propria[d], ⁊ iſtam penam patiuntur ſolū ſcientes, vt de inceſt. nup. auth. inceſtas, ⁊ in corpore vū ſumitur. In propoſito q̄d mulier perdat dotem eſt amittere proprium, ideo iſtam penā nō incurrit, niſi fuerit ſciēs. d. auth. inceſtas. ⁊ ibi dicit̄ expreſſe. Nō obſt. l. q̄ ſ. q2 imo facit ꝓ, ſi bū aduertatur, nā ibi vel dicit, ꝙ ei, q contra interdicta legum nuptias cōtraxerit, nil datū noīe donatiōis ꝓpter nuptias, vel dotis noīe acq̄ratur. In hoc vult dicere, ꝙ mulier qñ ſibi dat̄ donatio, vel marit9 qñ ſibi datur dos nō acquirit̄ eis dūium, ſequit̄ ibidē ſtatī3 q̄ oē lucrū q̄d ab alio cōiuge inceſtuoſo queſiuit applicet̄ fiſco. Uñ d̄ eo, q̄d peruenit ad eum vt lucrum perdēdo loquit̄ illa lex. Dos aūt nō peruenit ad lucrū, q2 eſt titulus oneroſus, ergo nō perdit̄ niſi a ſciente. Et in hac opi. ſum pro mō ſalua melio2i deliberatiōe. Poſſet etiā forte dici ꝙ in vtroq3 caſu, etiā ſi fuerit ſciens ius ⁊ factū mulier cōpetat cōdictio ob cauſam. Nā rōne turpitudinis nō repellit̄, vt hic in tex. ea vo rōne q2 eſt indigna, nō poteſt repelli ab alio, niſi a fiſco. Ita vr̄ tex. in l. his conſequenter. §. j. ſ. fa. erciſ. hoc tū relinquo ſub dubio. Ratio, quia d. l. loquitur in hereditate que pōt eſſe damnoſa, ideo requiritur fiſci agnitio, hic in dote, in qua non poteſt eſſe damnū, ⁊ ſic queritur ipſo
* iure, ⁊ mulier agere non poſſet. *Circa materiam huius legis Iaco. Butri. dicit ſic, vt plene ſcias materiā huius legis diſtingue, Aut datum eſt ob matrimonium illicitum contrahendum, de facto nō ſequutum, tunc aut ſciuit vtrunque, ſcilicet, ius, ⁊ factum: ⁊ hoc caſu in dote, ⁊ donatiōe propter nuptias melior eſt conditio poſſidentis. ſ. de cōdic. ob turp. cau. l. ij. ⁊ no. hic in gl. magna. Aut ignorabat vtrūq3 ſcilicet ius, ⁊ factum, ⁊ hoc caſu is, q dedit, repetit l. ſi ignorās. C. ſolu. matri. Aut ignorabat alterum ſcilicet ius, vel factum, ⁊ tunc is, qui dedit, excuſatur propter errorem iuris, ⁊ multo fortius propter errorem facti. Si vero matrimoniū fuit ſequutum de facto, tunc, aut queris d̄ pena dotis vel donationis, ⁊ tunc a tali nō excuſatur, niſi ſit iuſtiſſimus error. l. qui contra legem. C. de inceſt. nup. Aut queris, quantum ad penam corporalem imponendam pro inceſtu, ⁊ tūc quilibet error excuſat ſcilicet iuris: ⁊ multo fortius facti q2 ille etiā prudentiſſimos fallit l. ij. j. d̄ iuris, ⁊ fac. ign. l. ſi adulterium cū inceſtu. § ſtuprum. de adult. Iaco. Bu. Quantum ad iſtud membrum vltimum dic plene per Cyn. in allega. l. qui cōtra. ⁊ vide Inno. extra de dona. inter vi. et vxo. c. plerunq3. et extra de
* adul. c. ſi vxor. et plene per Bernar. in d. c. plerunque.*

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Repeti. Et de hac materia per Bal. in ru. ſolu. ma. ⁊ ibi, qd in dote, ⁊ quid in arrhis, ⁊ in donatione, ⁊ tam pro matrimonio contracto d̄ futuro quam pro contrahendo.

b ALEX. ¶ Saluari. Sed tu cogita, q2 iſta opi. Plac. nō vr̄ poſſe ſaluari. Primo q2 ſi mulier ſoluit ſciēs ius, ⁊ factum ſoluit ex cauſa d̄ iure impoſſibili, que cauſa l3 nō ſequatur, impeditur tamen repetitio. l. dictā. C. d̄ condi. ob cau. ⁊ quod no. in l. ſi militē. eo. tit. Secundo cōtra hoc facit multum l. cuius per errorem. d̄ reg. iur. ⁊ per iſta eſſet reſponſum ad motiuum Bar. ideo cogita ⁊ de iſta materia legitur, ⁊ no. in c. ⁊ ſi neceſſe. de dona. inter vi. ꝑ Bal. in rub. j. ſolu. mat. ⁊c.

c ALEX. ¶ De adul. Et vide Bal. in d. l. qui contra. in ij. q.

d ALEX. ¶ Propria. Ad hec adde bonā glo. Inſti. d̄ nup. §. ſi aduerſus. ſ3 Bar. ſ. ea. l. in ver. item poteſt producere. videtur tenere contra, q2 ibi loquitur, qñ ſciebat factum ⁊ ignorabat ius, ſic loquit̄ hic. ſ3 ꝓ Bar. facit tex. etiam in d. l. qui contra. ibi, quo quo mō datū. iuncta gl. in verbo datum, que dixit pro dote, ⁊c. Item probatur, ⁊ queritur amiſſio proprij matrimonij, non tū lucri, dum ibi amittebatur donatio propter tradita ab vxore viro. De hoc cogita.

Liber decimus tertius.

De condictione furtiua. Rubrica i.

* *Cōtinua, vt in glo. ⁊ tene ſecundam ⁊ tertiam continuationem.

LEX I.

a In re furtiua.[a] Oppo. nī. de l. ſ3 nec legatarius. j. eo. ⁊ l. interdum. §. qui tutelam. j. de furt. Sol. quod dicit domino, ſubaudi vel quaſi. ¶ Opponitur j. de pignorat. act. l. ſi pignore. Solu. dic vt in gl.* Uide gl. que
* incipit, hoc eſt contra. ibi, nam nō do minus tātum, ⁊c. hoc ideo eſt, q2 in eis non proſequimur, quod noſtrum eſt, ſ3 quod nobis debetur, vt inſtit. de actio. ⁊ §. j. ⁊ §. ſic itaque
* diſcretis.*

ADDITIO.

a ALEX. ¶ In re furtiua. Ad intellectū huius l. ⁊ libellum formandi in condictione furtiua, ⁊ que probari requirantur, dic ſingulariter, vt per Bal. in rubri. ſi ex fal. inſtr. in ver. rurſus. ⁊ in verſi. amplius, ⁊c.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

LEX II.

1 ☞ Furioſus, ꝛ infans ſunt neceſſarij heredes.
2 Citari non poteſt furioſus, ſed eius curator.
3 Infans vel furioſus qualiter conueniri poſſit.

Condictione. Qui non poteſt furtū cō-
mittere, pōt ab actione ex
alterius perſona teneri. hoc dicit. ¶ † No. qđ furio-
1 ſus, ꝛ infans ſunt neceſſarij heredes. ¶ Not. qđ cum
eis non pōt agi, ꝛ ſic nota † nō valere citationē factam de furioſo,
2 ſꝫ debere citari curatorem, vt ī. dicā. ¶ Opp. primo qđ habeat
beneficium abſtinēdi, vt Inſti. de here. quali. ꝛ diffe. §. ſed ꝛ his.
Sol. concedo, ſed hic loquitur ſecundum rigorē iuris ciuilis, nō
3 conſiderato beneficio abſtinendi. ¶ † Quero, qualiter poſſum
a agere contra infantem[a] vel furioſum? Rñ. pro infante conueni-
tur tutor. l. i. §. ſufficit de admi. tuto. pro furioſo curator. l. Lici
nius Locuſta. §. fi. de leg. ij. ī.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Infantē. An infans, ꝛ furioſus poſſint citari, ꝺ infan-
te vide Bal. in l. donatarum. C. ꝺ acqui. poſſ. ꝛ vide ȝ. proxi

LEX III.

1 ☞ In obligatione rem reſtitui poteſt res ipſa peti, etiam ſi ſit
perempta.

Si condicatur. In condictione furti
ua habetur ratio in-
tereſſe, conſiſtentis in lucro. h. d. * Vide tex. ibi, ꝛ pe
riculū ſubeat dñs hereditatis ꝛc. intellige, qđ ſtatu
tum erat certum tempus a teſtatore, vel a iudice intra quod de
beret adire. Vel q2 duraret xxx. annis ſecundum formā legis,
* ſi quis inſtituatur. ī. de here. inſtit. * ¶ No. id, quod dicit ſi mor
tuum hominem condicat, q2 in obligatione, rem reſtitui, poteſt
peti ipſa res etiam re perempta. Dictam de hoc ſtatim infra eo,
1 l. in re furtiua. † ¶ Secundo no. qđ ſi Monachus a decedat ante
a aditam hereditatem, non tranſmittit ad Abbatem vel Mona-
ſterium. Facit l. inde Neratius. in prin. ꝛ §. j. ad le. Aquil. ꝛ ibi
dixi in l. cum non ſolum. in prin. de bon. que liber. ꝛ in l. j. de vul.
ꝛ pupil. ꝛ per Canoniſtas in capi. in preſentia. de proba.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Monachus. An monachus equiparetur filio, vel ſer
uo? Et vltra iſta adde glo. ꝛ ibi no. in l. Pedi⁹. in fi. de arbi. ꝛ glo.
in l. ſi longius. in fi. de iud. ꝛ Bar. in l. tutor. de bo. poſſ. ꝛ in l. cū
heredes. §. fi. in glo. de acqui. poſ. ꝛ; in l. cum hi. §. eam tranſactio-
nē. de tranſa. l. j. ꝛ §. ſi ſeruus. de ſtip. ſer. in l. ij. ī. de acq. her. Bal.
in l. j. C. qui admit. ꝛ in l. filius. C. ꝺ pac. ꝛ in l. cū aliqs. ꝺ iure de-
li. in l. cum nō ſolū. in prin. ꝺ bon. que lib. Adde Bal. no. in l. fi. in
fin. C. qđ cū eo. ꝑ Bar. in l. j. de vul. ꝛ pup. ꝛ in l. iij. de acqui. her. ꝛ
in l. ſi alienum. ff. ꝺ her. inſti. in prin. Hec ſcripſi poſt Ro. in l. j.
§. item acquirimus. de acqui. poſ. vide etiā Bal. in l. ſeru⁹ cōis.
ꝺ manu. vindic. vbi dicit qđ ſeruus equiparatur monacho in his
que poſſunt monacho adaptari, ꝛ non in aliis, Bal. in quodā ſuo
conſi. qđ incipit monachus quidā, in quo dicit qđ tanquā volun-
tate carens, equiparet̃ infanti, ꝑ quo videt̃ tex. no. in l. ij. in fi. iū
cta l. adoptiuum. in prin. ȝ. de in ius voc. Abbas vero equipa-
ratur patri tanquā legitimo adminiſtratori, ſcđm gl. in l. ſi pre-
ſes. C. quō ꝛ qñ iud. qđ limita vt per Bald. in l. cum non ſolum.
C. ꝺ bo. que li. Et p̄dictis adde no. per Cano. in c. cum olim. ꝺ pri
uil. el ij. ꝛ Bal. in l. cum ꝓponas. C. ꝺ her. inſti. ꝛ per doct. mari-
me Mod. in l. is qui heres. ꝺ acqui. her. §. neqꝫ filius. ꝛ ibi Bar.
in l. j. §. per ſeruū. ꝛ l. quicquid. de acqui. poſſ. ꝛ Bal. in l. ex repu-
diatiōe. C. ꝺ fideicōmiſ. Bar. in l. iij. §. fi. in fi. ꝺ ſec. ta. ꝛ Bal. ꝛ I-
mo. in l. filio. in prin. ꝺ cōdi. ꝛ demō. Bal. in l. Deo nobis. ꝺ epi. ꝛ
de. Bal. in l. ſeruus. C. de pac. ꝛ in l. filius, eo. ti. ꝛ in l. ſi liber. C. ꝺ
cōdi. ob cau. ¶ Adde cui equiparetur monachus, vel ſeruo, vel
filio, Ang. late cōſi. cxxij. ꝛ conſi. xc. per Bart. ꝛ an retineat iura
ſuitatis, conſi. cccxvj. incip. monialis. lib. iij.

LEX IIII.

Si ſeruus. Hac actione tenetur domin⁹ ex
perſona ſerui, ꝛ datur noxalis
in eo quod ad dominū non peruenit. Idem in patre
ex perſona filij, ꝛ qui furtum non commiſit, hac actiōe
non tenebitur. hoc dicit cum duabus legib. ſequen. ¶ Ad hanc
legem in prin. opp. de l. ſepe. in fi. de ver. ſigni. Gloſ. dat multas
ſolutiones. Vna quod ibi loquatur de condictione, id eſt, actiōe
perſonali, ꝛ hanc tene hic. Alij dicunt qđ non tenetur cōdictio-
ne, niſi de eo quod ad eum peruenit. ꝛ hanc tenent multi. Alij
a dicunt quod preſtans conſilium, vel opem a non tenetur cōdictio
ne, vt hic, niſi in ſubſidium cōmittente furtum exiſtente non ſol
uendo. Et hanc tenet Iaco. ꝺ Aret. hic, ꝛ videtur probare ī. de
b pecu. b l. peculium. §. pen.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Opem. An preſtans opem teneatur condictione furt.
adde Inn. in c. querelam. ꝺ elec. refert Ange. in l. j. in prin. de eo,
per quem factum erit. per illum tex. ꝛc.
b ¶ De peculio. adde ꝛ vide ibi Bart.

LEX VII.

a **Si pro fure.** a Deciſio in actione furti non
preiudicat in condictione fur
tiua. hoc dicit. ¶ Oppo. de l. ſi duo. §. idem Iulian⁹.
in prin. ȝ. de iureiur. Sol. vt ibi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si pro fure, In hac l. decidit Dy. quē ſequit̃ Bald.
qđ remittens iniuriā, nō vr̃ remittere ius conſequendi dānum,
qđ ex iniuria paſſ⁹ eſt. l. ſed ſi vni⁹. §. ſi aū. ff. de iniur. ꝛ ibi Dy. ꝛ
no. Bal. in l. ſi tibi. §. j. ꝺ pac. ꝛ Bal. in l. ſi dom⁹. ff. ꝺ ſer. vrb. pre.
vbi dicit plus, ꝛ fortius qđ eſt de mente Spec. in tit. de accuſ. §.
j. ver. ſꝫ ſi vulneratus. ¶ POM. No. qđ remittendo iniuriam, nō
videor remittere damnum, qđ propter illam paſſus ſum.

§. Furti actio. Perſecutoria non tollitur per pe
nalem, nec ecōtra, ſꝫ perſecutoria
a per perſecutoriā c bū tollitur. h. d. ¶ Oppo de l. apud Celſum.
§. Labeo. de doli exceptio. Sol. ibi loquitur in pena conuētio-
nali, hic in pena legali.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Perſecutoriā. Vide ad hoc gl. in l. rei cōis. ī. pro ſoc.
ꝛ in l. j. C. ꝺ fur. ꝛ in l. fi. C. ꝺ codicil. ꝛ Bar. in l. j. §. vnde queritur.
ī. de publicia.
1 ☞ Actio ex delicto quando detur contra heredem.
2 Condictio furtiua eſt ex delicto.

a **§. Condictio.** a Hec actio datur contra heredem:
etiā in eo, qđ ad eum non peruenit,
qualitercūque, ꝛ quōcunqꝫ res perierit, ſiue quantumcūqꝫ. h. d.
¶ Opp. dicitur hic, poſt mortē, ꝛ ſic innuit aliud eſſe ante mor-
tem, cuius contrarium dixerat in hoc eo. §. Glo. ſe inuoluit. Tu
dic, quod ideo dicit poſt mortē, quia omnes alios caſus poſue-
rat, ideo hūc volebat ponere. Siue ergo ſeruus viuat, ſiue mor
tuus ſit ante mortē furis, ſiue poſt mortem, ꝛ poſtquam perue
nit ad heredem, ſiue poſt mortem furis antequam peruenit ad
heredem. idem eſt. ¶ Oppo. de l. quedam. §. j. ȝ. ꝺ eden. ꝛ ī. eo. l.
ſed nec legatarius. Sol. intellige hic de ſucceſſoribus, vniuerſa-
1 libus. ¶ † Oppon. actio ex delicto non datur ꝫ heredem, b niſi
b quaten⁹ peruenit ad eos, vt l. j. ī. ꝺ pna deli. ꝛ C. ne ex deli. defū.
c l. j. Gl. dicit hic ideo, q2 eſt ex variis c figuris cauſarū, nō ex deli-
2 cto. Hanc glo. reprehendunt omnes, vt Gul. hic, ꝛ alij, † q2 con-
d dictio furtiua eſt d ex delicto. l. ſi ambo. §. quoties. ī. de compen.
e ꝛ l. ſi mulier. §. pen. ī. rerum amo. ꝛ ibi hoc tenet Dy. ꝛ leges, que
f dicunt de actionibus, que oriunt̃ ex variis figuris f cauſarum,
loquuntur in aliis caſibus. Fateor tamen, quod in condictione
furtiua eſt hoc ſpeciale, quod detur cōtra heredem vltra, quam
ad eum peruenerit.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Condictio. Et an actio furti, ꝛ ꝯdictio furtiua, poſſint
eodem libello cumulari, vide Bal. quod ſic in l. iij. C. de re iudi.
b ALEX. ¶ Cōtra heredem. Idem no. in l. j. in prin. ff. ꝺ act. ꝛ o-
bli. ꝛ Inſti. ꝺ act. §. j. ꝛ idē dicas ſi nō fuit furata res mea, ſꝫ quaſi
mea: vel mihi obligata q2 tunc incerti condictio datur cōtra he
redem, ſꝫ Bal. in l. j. C. ex delict. defun. arg. l. ꝛ ideo. §. Neratius.
infra eodem.
c ALEX. ¶ Variis. Ad iſtud poſuit etiam vnū exemplū Bar.
in l. ſi me ꝛ Titium. ȝ. ſi cer. peta.
d ALEX. ¶ Furtiua eſt. ꝛ ideo dicit hic Bal. qđ ſi ſtatutum dicit,
quod de maleficio non poſſit cognoſci poſt mēſem, certe non po-
terit etiam ꝺ condictione furtiua. Ad id tamen, qđ dicit Bart.
hic vide glo. ꝛ Bar. in l. quod ab alio. ī. eo. tit.
e ALEX. ¶ Quoties. Adde tex. in l. Grece. §. ſed ꝛ de delicto. ī. de
fideiuſ.
f ALEX. ¶ Figuris. Adde etiam aliud ſpeciale infra eod. l. ſi ſer-
uus. §. fi. ꝛ ibi not.

LEX VIII.

1 ☞ Rem reſtitui in obligatione etiam re perempta res ipſa pe-
ti poteſt, ꝛ etiam eſtimatio.

a **In re furtiua.** a In obligatione rē reſti
tui, demum perēpta re,
ſuccedit obligatio ad intereſſe, qđ eſt cōtra farē, quā
tum res plurimi fuerit: ꝛ habet̃ ratio fructuū. h. d.
* * Nota tū inuenis ex fine huius legis, qđ fur eſt ſemper in mora.
vide tex. ibi, corpus enim ipſum preſtari non poteſt ꝛc. dic p̄ſta
ri, id eſt tradi. iſto modo exponit tex. ī. ꝺ actio. emp. l. ex empto.
in prin. Et ideo nota ex iſto tex. qđ in condictione furtiua debet
fieri concluſio in libello, qđ petatur condemnari ad tradendum,
* et reſtituendum, ꝛc. ¶ Oppo. et videt̃ quod debeat peti † ipſa
1 res, non eſtimatio. l. pen. ȝ. ꝺ condi. ob cau. et l. ſi ſeruum. in fi. de

verb. obli. glo. tua fatetur contrarium quod ſemper ipſa res eſt
in petitione, ſʒ re perempta, eſtimatio erit in ſolutione. vide gl.
Gul. hic ꝛ Dy. aliter dicūt, vt no. per Dy. in l. ſtipulationes nō
diuiduntur. in magna diſtin. in vj. q. Ego ibi iſtum paſſum mul-
tum late examinaui, finaliter determinaui quod ipſa res poteſt
peti tanquam perempta, vt ſ. eod. l. iij. ꝛ hac eadē l. ver. ſi ex cau
ſa. ꝛ j. eo. l. ſi ſeruus. §. boue. j. rerum amo. l. ſi concubina. §. nō ſo
lum. j. de verb. obli. l. inter ſtipulātem. §. vlti. que iura cōcludūt
ipſam rem poſſe peti. Dico etiam quod eſtimatio poterit peti,
vt hic. Nec ob. l. ſi ſeruum. in fi. de ver. obli. q: ibi loquitur in obli
gatione rem dari. ꝛ eodem modo l. pe. ſ. de cond. cau. data. hic ve
* ro in obligatione rem reſtitui, ꝛ ſic in obligatione facti. *Quo
caſu poſt moram intereſſe videtur eſſe in obligatione, nedum in
ſolutione. no. ſ. ſi quis in ius voca. non ie. l. j. de ver. obli. l. quo-
ties. ſ. ſi cer. peta. l. certi condictio. in prin. Et hec opi. approba
ri videtur per Dyn. in l. ſi quis ab alio. §. j. j. de re iudic. licet ibi
* contrarium no. per gloſſam in verbo, obligationibus. *Quod
plene dic vt dixi in d. l. ſtipulationes non diuidunt. de verborū
obligationibus.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ In re furtiua. Sed quid ſi res non eſt perempta, nō
tn̄ apparet, an ſuccedat obligatio ad eſtimationem? Dic qđ ſic,
ſecundū Bar. ꝛ doc. p illum tex. in l. ſi conſtāte. §. ſi vxor. ſol. ma
tri. facit lex, cum res. §. pen. de leg. j. Et vltra iſta vide Bart. in
l. cū ſeruus. de condictio. ob cau. ꝛ qđ notat bona gl. in l. rei iu-
dicate. §. j. ſol. ma. quā ibi ſingulariter ponderat Imo.

LEX IX.

IN condictione. Hec actio daṫ con
tra heredes p he-
reditaria portione, non inſpecto ſi ad eos minus per
uenit. hoc dicit. ¶ Opponitur de l. iij. §. heres. com-
mo. Sol. heres teneṫ p hereditaria portione, ſi ad eum minus
peruenit, ſi plus, tenetur in plus, vt in contrario. facit l. ſi plu-
res. j. de vi, ꝛ vi ar. ¶ Sed contra hoc opp. obligatio rem reſti-
tui dicitur cōtinere indiuiduum, vt l. ſi duo. j. depoſiti. ſʒ obli-
gationes indiuidue non diuiduṫ inter heredes pro heredita-
ria portione. l. ij. de ver. obli. ergo male. Sol. vt dicā in l. j. j. de-
poſi. ꝛ dixi plene in l. iiij. §. Cato. j. de ver. obli. tāgiṫ p Cy. in l. p
hereditarijs. C. de heredi. act. ¶ Opp. obligationes ex delicto
non dantur contra heredes, niſi quatenus ad eos peruenit l. j.
C. ne ex delic. defun. hic diciṫ contrarium, quare male. Solu. vt
dixi in l. ſi pro fure. ſ. eodem.

* **§. Si ex cauſa.** *Iſte eſt notabilis §. ꝛ hoc habet
in ſumma, Fur a tpe furti facti te-
netur quanti plurimi res fuit, ꝛ ad fructus, q: fur ſemper eſt in
mora. In tex. ibi, plurimi fuit. ſubaudi, re nō extāte. Nā re ex-
tante, ſi minoris pretij res facta eſt condemnabiṫ fur ad rem, ꝛ
ad id, quāti vnquā plurimi fuit tēpore furti facti. ar. ſ. ſi cer. pe
ta. l. vinum. in fine tex. Sed a tēpore more quāti res plus va-
* luit tenetur debitor. ergo ꝛc.*

LEX X.

1 Condictio furtiua competit contra furem manifeſtum.
2 Condictio furtiua quando datur etiam re alienata.
3 Furti actio an extinguatur re alienata.

SIue manifeſtus. a Hec † condictio
competit contra
furem manifeſtum, ſiue non manifeſtum, niſi poſſeſſio
rei ad dominum ſit reuerſa. h. d. ¶ Querit glo. vtrū
contra furem manifeſtū poſſit dari hec condictio in alijs caſib.
quam in caſib. hic poſitis, Placen. quod non, q: ſemper requiri
tur apprehenſio, vt fur dicatur manifeſtus. Glo. tenet contra-
rium, q: ſufficit contra furem ſi ſurgat rumor furti facti, ꝛ ſic vi
ſus, vt infra de fur. l. ſi quis in ſeruitute. ꝛ ibi dixi, quia potuit
eſſe quod fur cum re ſubtracta aufugit, ꝛ ſic poſuit hic exempla
indubitabilia.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Siue manifeſtus. Adde ad iſtā l. Bar. in l. fur eſt ma
nifeſtus. in prin. de fur. ꝛ in l. falſus. in prin. eo. tit.

§. Tandiu. Hec condictio datur domino, ꝛ heredi
eius, non ſucceſſori titulo ſingulari, ꝛ du-
rat etiā re alienata ex neceſſitate, ſecus ſi ex volūtate. h. d. vſqʒ
ad l. ꝛ ideo. §. Neratius. Gloſſ. j. huius §. ponit caſum. ꝛ ideo nō
eget recitatiōe. dic vt in ea. ¶ Oppo. extra gl. de l. huic ſcriptu
re. ſ. ad l. Aquil. vbi re alienata volūtarie durat actio. l. Aquil.
a Sol. † Quedam ſunt actiones, que non competunt ad rem, ſed
ad eſtimationem damni vel iniurie occaſione rei, ꝛ iſte durant
etiam re alienata. l. contraria. cum diſtinctione tamen, quam po
nit Dyn. in l. ſi tertius. §. ſi quis prius. de aqua plu. arcēd. ꝛ ibi
dixi plene. Quedam ſunt actiones que competunt ad rē ipſam,
ꝛ tūc extinguntur, re alienata voluntarie. Iſtā diſtinctionem

facit tex. in l. quecunque actiones. j. de actio. ꝛ obligatio. Ex hoc
3 † po teſt apparere ſolutio queſtionis formate in gl. an actio fur
ti extinguatur re alienata ipſi furi vel alij extraneo. Certe non,
quia non competit ad rem, ſed ad penam, occaſione delicti com
miſſi in re, argu. infra arborum fur. ceſarum. lege final.

LEX XI.

1 Condictio furtiua non competit legatario.
2 Furti actio qualiter dicatur competere legatario, ꝛ nu. 5.
3 Contrectatione rei furate ex aſſidua abſqʒ mutatione domini
an naſcatur noua actio.
4 Furatus qui eſt equum Florentie, ꝛ illum duxit Bononiam, v-
trum poterit Bononie conueniri.

SEd nec legatarius. Oppo. quod
legatario cō
petat iſta actio. j. de fur. l. ſi dominiū. Sol. dicunt qui
dam verum eſt ex noua cōtrectatione, vt ibi, nō ex an-
tiqua vt hic. Hec ſol. communiter non tenetur, q: cōtra genera-
litatem iſtius legis que ſolum permittit rei vendica. Unde alij
1 † dicunt qđ ibi loquiṫ in actione furti, que cōpetit legatario, hic
in condictione furtiua, que nō competit legatario, ꝛ hanc tenēt
oēs. Sed que eſt ratio differentie inter actionē furti, ꝛ cōdictio
nem furtiuam, glo. ponit eam hic in fi. gl. dicit in ea. ¶ Sed que
2 ro, † ꝛ reuoco in dubium vtrū actio furti cōpetat legatario, ꝛ
a qualiter? In hoc ſunt tres opi. Una fuit, quod legatario cōpe
tant due actiones furti, vna ex veteri, alia ex noua contrecta-
tione. Secundo, qđ legatario competat tātum ex noua cōtrecta
tione: ei vero q ſuccederet titulo vniuerſali cōpetant due. Una
ex veteri, alia ex noua cōtrectatione. Tertia opi. eſt qđ nullo ca
ſu ex veteri contrectatione datur actio nouo domino, etiā ſi ſuc
b cedat titulo vniuerſali. Examinemus b ergo iſtas tres opi. Di-
co primam opinio. q legatarius habeat duas actiones furti, ſci
licet ex contrectatione veteri vnā, aliam ex noua cōtrectatione.
Probatur in l. ſi dominium. de furt. tit. l. ſi quis cum in hoſtiū.
§. j. Hoc etiā probaṫ per ſimile. Nam ſi res ſubtracta reuerſa ē
ad dominiū, ꝛ iterū ab eo ſubtrahatur, cōpetunt eidem ꝛ cōtra
eundem, ꝛ eiuſdem rei occaſione due actiones furti. l. interdum.
la. ij. in prin. j. de fur. Glo. videṫ iſtā opi. tenere in l. ſi abducta.
C. de furt. ſed in l. ſi dominium. de furt. ꝛ hic reprobat eam. ꝛ pri-
mo reſpondet ad ſimile inductū de l. interdum. quia ibi fuerunt
duo furta cum poſſeſſio apud furē fuerit interrupta, queſtio no
ſtra loquitur quod poſſeſſio apud furem eſt cōtinuata, vnde ad
propoſitum non facit illud ſimile. Preterea cōtra opi. predi-
ctam ſi verū eſſet q legatario dareṫ ex noua cōtrectatione actio
furti, ꝛ ex veteri, eſſet cōtra l. ſed ꝛ heres. de ſer. cor. ꝛ ideo gl. re
cedit ab hac opi. Quidam tn̄ volentes hanc opi. ſuſtinere, reſpō
dēt q aliud eſt in actione ſerui corrupti. vt d. l. ſed ꝛ heres. aliud
in actione furti. Sed quicqd ipſi dicāt, iſta opi. eſt contra caſum
l. ſi is qui rem. j. de fur. vbi ex veteri cōtrectatione non datur le
gatario actio furti. Non ob. l. ſi dominium. quia intelligo dari le
gatario ex noua contrectatione, vt ibi no. ¶ Secūda fuit opin.
Hugo. q legatario detur actio furti ex noua cōtrectatione, he-
redi vero ex veteri tm̄: qn̄ res eſſet legata. Si vero res non eſ-
ſet legata, competeret ex veteri, ꝛ ex noua contrectatione, ꝛ ſic
haberet heres duas actiōes furti. d. l. ſi dominium. ꝛ l. ſi qs cū
in hoſtiū. §. j. j. de fur. Probat hoc glo. per ſimilitudinē de he-
rede furis, qui ex noua cōtrectatione tenetur furti. Iſta opi. eſt
vera, ꝛ eam teneatis. ¶ Sed cōtra hoc qđ dixi dari duas actio-
nes furti, oppo. gl. de l. ei qui. j. de fur. Glo. ſoluit multum nota
3 bil. ꝛ dicit † quod ex aſſidua contrectatione non naſcitur actio
furti, vt d. l. ei qui. niſi dominium ſit mutatum. d. l. ſi dominiū. cū
ſimi. ꝛ illud qđ operaṫ rem ad dominium reuerti, illud etiā ope-
ratur mutatio dominij, qđ eſt valde notandum. d. l. ei qui. Et il-
c lud eſt multū notabile c ad queſtionē occurrentē quotidie. Ali-
4 quis † furatus eſt equū in ciuitate Florētie ꝛ duxit huc, vtrum
poſſit hic conueniri? Et videtur quod non, q: ab initio eſt mihi
nata actio ꝛ accuſatio Florentie, ꝛ aſſidua cōtrectatione nō na-
ſciṫ actio furti noua. d. l. ei qui. ergo licet hic contrecteṫ, non po-
terit hic puniri. Contrarium videtur verū, nam ſicut mutatio-
ne dominij aſſidua cōtrectatione noua naſciṫ actio furti, ita mu
tatione dominij, hoc eſt iuriſdictionis rei principalis ſeu muta
tione territorij, noua naſcitur actio criminalis ad vindictam pu
blicam. arg. l. qui furere. ſ. de ſta. homi. ꝛ ideo tanquam de nouo
c contrectans poterit hic puniri. Hoc idem dixi tibi in d. l. ſi do-
minium. de fur. Contra illud quod ſ. dixi legatario competere
actionem furti ex aſſidua contrectatione, oppo. extra gloſſ. Rei
hereditarie non poſſeſſe non fit furtum. l. hereditarie. j. de fur. ꝛ
de vſuca. l. ſi homo. ſed legatarius non poſſedit rem, ergo non
habet furti actionem. Glo. in l. ſi abducta. C. de fur. ꝛ in d. l. ſi ho
mo. dicit quod hoc ideo eſt: quia facto furis contingit, ne legata
5 rius rem poſſideret. Tu vero clarius pro † declaratione iſtius
paſſus

5 paſſus^d dic. Quandoqꝫ ille, qui eſt dominus rei non poſſidebat
tempore furti facti, ſed ante poſſederat, ⁊ tunc ei cõpetit actio
furti. vt l. falſus. §. ſi iactum. ĩ. de fur. Quandoqꝫ dictam rem nũ
quam poſſederat, ⁊ tunc aut facto furis impeditus fuit, quo mi
nus poſſeſſionem adipiſcatur, ⁊ competit domino actio furti,
vt hic vides in herede ⁊ legatario, vt no. in l. ſi abducta. ⁊ in d. l.
ſi homo. Aut id non contigit facto furis, ſed ſi alias caſu, vt pu
ta, qꝛ iacente hereditate rem ſurripuit, vel poſt aditam heredi
tatem, ⁊ ante poſſeſſionem apprehẽſam, vel alio quolibet caſu, ⁊
tunc aut iſta res a nemine poſſidebatur contemplatione ſeu re-
ſpectu dñij, ⁊ ei nõ cõpetit actio furti. vt d. l. hereditarie. Aut
poſſidebatur ab aliquo contemplatione dominij, ⁊ cõpetit actio
furti, vt l. ſi homo. de vſucapio. Et ex hoc poteſt colligi ratio
quare dominus contrectando rem pignoratam. quam creditor
nunquam poſſedit, committit furtum, ⁊ tenetur furti. Certe ra-
tio eſt, quia licet non poſſideat creditor, poſſidet tñ ipſe debitor
ꝑ creditore recognoſcens illam rem obligatam, vt l. in actione.
in fi. ĩ. de fur. ⁊ l. ſi is qui rem. in prin. eod. tit. Modo habes expe
6 ditam † glo. in l. ſed nec legatarius, q̃, qꝛ fortis eſt, debet diuidi
hoc modo, qꝛ primo format contrarium de l. ſi dominium. ⁊ illud
ſoluit duob. modis. Secundo in ij ſolu. ſubintrat queſtionẽ qua
liter actio furti tranſeat ad ſucceſſores: ⁊ in hoc recitat tres o-
pi. vltimo ponit rationem diuerſitatis inter condictionem fur-
tiuam, ⁊ actionem furti.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Legatario. Et not. qꝛ dicebat Pet. in l. ſi heredis ſer
uus. de legatis. j. qd ſi añ acquiſitionẽ legati, etiã poſt aditã he-
reditatem res legata fuerit furto ſubtracta, nõ cõpetit actio fur
ti legatario. Ita intelligebat illũ tex. de quo ibi aliquid ꝑ Imo.
dicentem qd eſſet maxima limitatio ad iſtam materiam.
b ¶ Examinemus. Bar. inepte hic allegatur cõtrarius, per hoc
qd dixit in l. ſi opera. ff. de exceptio. doli. per quod vide eiuſdem
concordan. xliiij. incip. in alio caſu.
c ALEX. ¶ Notabile. Adde Bar. ⁊ Doc. in l. ſi abducta. C. de fur.
adde Bal. conſi. clij. lib. v.
d ALEX. ¶ Paſſus. Contrarium tenet Bar. in d. l. ſi abducta. Et
ex iſtis que hic habentur, concludit Bal. in l. ſub pretextu. laj.
C. de trãſa. in fi. ꝙ ex furto cõpetit actio rei perſecutoria alteri,
quam domino, licet videatur contra l. j. ſ. eo. ⁊ ibi no.

LEX XII.

1 Familie erciſcun. communi diuidun. ⁊ finium regun. in iudi-
cijs, an transferatur dominium ſine traditione.
2 Contractus reſolutio iudicatur eius nature cuius cõtractus.
3 Dominium in ſocietate vniuerſali queritur ſine traditione, ita
⁊ in eius reſolutione.
4 Emphyteutica ſi res diuiditur inter fratres, an debeat ſolui
laudemium, ⁊ an poſſit diuidi domino irrequiſito.

Et ideo. Aſſumo gl. in verbo, retineas, qꝛ ꝑ-
tinet ad declarationem tex. ⁊ oppo.
qd hoc modo non procedat, nã dñium ſine traditiõe
non transfertur. C. de pact. l. traditionibus, ſed hic
ſi res erat ſubtracta, non potuit transferri dominiũ in ſocium,
ergo remanet dominiũ cõmune ſicut erat prius. Sed ſi diceres,
poſſeſſionem eſſe tranſlatam, ergo fuit reuerſa ad dominũ, ⁊ ſic
ceſſaret condictio furtiua, vt ſ. eo. tit. l. ſiue manifeſtus. in prin.
Glo. dicit qd licet fuerit trãſlata poſſeſſio, fuit tamen inductus
in poſſeſſionem. Vel dic quod fuit tradita ſocio. Vel dic vt di
1 cit gl. ⁊ iſtud † eſt multum notabile, ſi eſſet verum, qd ſpeciale eſt
a in iſtis tribus iudicijs, familie erciſcunde, finium regundorum, ⁊
communi diuidũdo, vt acquiratur dominium ſine traditione cũ
poſſeſſione ſola, arg. Inſtit. de offi. iudic. §. fin. certe ibi non dici
tur ſine traditione. Quid ergo dicemus? Suſtineamꝰ hãc gl.
2 Vos † debetis ſcire, quod reſolutio contractus^b iudicatur eiuſ
b dem nature, cuius eſt cõtractus. Vñ ſicut dolus dans cauſam
contractui irritat cõtractũ bone fidei, ita reſolutionem ipſius.
l. de tutela. ⁊ ibi no. C. de in integ. reſti. mino. Dixi vobis in l. in
3 ſumma. ſ. ti. ij. Sꝫ in ſocietate † vniuerſali hoc eſt ſpeciale, vt do
minium queratur ſine traditione, qñ fuit communis, vt ĩ. pro ſo
c cio. l. j. ⁊ ij.^c no. ĩ. pro dote. l. j. in prin. Eadem ratione in reſolu
tione ipſius ſocietatis, que fit ꝑ diuiſionẽ, transfertur dñium
ſine traditione, vt hic. Sed ſi poneremus rem, vel hereditatem
eſſe cõmunem aliter, ꝙ̃ ex ſocietate, tũc forte iſtud vltimũ dictũ
glo. non eſſet verum, ſꝫ deberemus tenere precedentem ſolutio-
d nem. ¶ Vltimo teneamus menti hanc diſtinctionem^d de eo, qui
alienat voluntarie, vel neceſſarie, quod facit ad multa. ⁊ probat̃
ĩ. de dam. infecto. l. cũ poſtulaſſem. §. fi. ⁊ l. peto §. prediũ. de leg.
e ij. Gul. inducit in ar.^e ad q. ſi plures habentes fundũ † emphy-
4 teuticũ cõmunem diuidunt, vtrum debeatur portio ſtatuta per
f l. vlt. C. de iur. emphy. Iſtã qõ.^f precedit alia, ſcilicet vtrum poſ
ſint diuidere domino irrequiſito. Et videtur quod non, qꝛ ſicut
non poſſunt alienare alijs, ita nec inter ſe, arg. ſ. de tranſactio. l.
cum hi. §. ſed ſi pluribus. In contrarium videtur per l. volun-
tas. C. de fideicom. quod videtur verum, qꝛ ratio, propter quam
prohibentur alienare in extraneum eſt, qꝛ ille extraneus nõ ha-
bet neceſſe recognoſcere dominum. vt no. Doct. in d. l. fin. de iu-
re emphy. que ratio ceſſat, qñ vendit alteri emphyteute ſocio
ſuo, vel fratri ſuo. Pro hoc facit quod dicit̃ de feudis, que poſ-
ſunt diuidi exceptis quibuſdam. vt x. col. de prohibita feudi a-
lie. ꝑ Federi. in vſib. feu. c. imperialẽ. §. preterea ducatus. Nũc
ad propoſitum, an dominus debeat habere portionem ſtatutam
per d. l. fina. de iure emphy. dicunt quidam quod debet habere
a prouocante, ⁊ non a prouocato. arg. huius l. Gul. videtur dice
re indiſtincte quod dominus nil debeat habere. arg. l. fin. C. de
litigioſis. ⁊ in auth. de liti. §. j. facit l. qui erat. ſ. fami. erciſ. Facit
optime. C. man. l. per diuerſas. prout loquitur de ceſſione, que
fit inter heredes, ⁊ ſocios cum diuidunt. Nec obſtat diſtinctio
huius l. qꝛ hoc ideo, qꝛ poterat ſibi prouidere agendo cum cõdi
ctione furtiua antequam prouocaret ad diuiſionem. Sed ille, q
habet cõmunem fundum cum alio, nullo modo poteſt prouide-
re, vt a communione diſcedat, niſi per diuiſionem, ⁊ ideo ſemper
videtur alienatio neceſſaria.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Verũ. Cõtra facit l. diuiſionis placitũ. de pac. ⁊ in l.
ſi diuiſionẽ. C. fa. erciſ. ⁊ l. ſi inter vos. C. cõmunia vtri. iudi. que
iura inducas ꝑ te. Sed ad iſta iura rñ. ꝙ loquũt̃ in pacto de di-
uidendo, qd quidem non erat efficax, niſi eſſet veſtitum traditio
ne. Sed iſte tex. ⁊ gloſ. loquũtur hic in ſententia adiudicationis
⁊ diuiſionis, que efficacior eſt, per ea q̃ habentur in §. fi. inſti. de
offi. iud. ⁊ in l. ex hoc iure. de iuſti. ⁊ iur. Et ꝙ transferat̃ ex tali
diuiſione. vide Bar. in l. cũ ſolus. ĩ. de vſucapio. ⁊ hic adde Bal.
in l. j. C. cõmu. vtri. iud. ⁊ vid Bal. poſt glo. in l. j in fin. C. de inof.
dona. ¶ Adde Rom. an ſi de cõtractu ſit ſoluenda gabella, de-
beat ſolui de diuiſione, conſi. clxxij.
b ALEX. ¶ Cõtractus. Vide Bar. in l. ab emptione. in prin. ſ. de
pac. ⁊ in l. in ſumma. in prin. de condi. indebi.
c ALEX. ¶ Pro ſocio. Vide Bar. in l. traditionib. C. de pac.
d ALEX. Diſtinctionẽ. Adde Bar. in l. q Rome. §. duo fratres.
de ver. oblig. in x. queſtione.
e ALEX. ¶ In arg. Vid Bar. in l. pater. §. quindecim. de leg. iij.
f Poma. ¶ Iſtam q. Vide Alex. conſi. clxxxiiij. ij. volu.

1 Condictio incerti eſt proprium nomen actionis, ⁊ competit
vbi non competit condictio furtiua. nu. 5.
2 Condictio incerti quando competat habenti ius in re, ⁊ ei, qui
non eſt dominus, ⁊ de triticaria, ⁊ condictio l. ſi coloni.
3 Emens a fure rem a Titio bona fide poſſeſſam quo remedio cõ
ueniatur.
4 Condictio furtiua, ⁊ condictio incerti differunt.

§. Neratius. Ei, qui nõ eſt dominus, ſꝫ habet ius
in re in locum condictionis furtiue cõ
petit condictio incerti. hoc dicit. ¶ Oppo. ſ. eodem. l. j. Sol. ibi
loquitur de directa, que datur ſoli domino, hic de vtili. Vel ve-
1 rius dic, † qd condictio incerti eſt proprium nomen actionis. ⁊
ita communiter intelligunt gloſſatores noſtri. Et pro huius
2 declaratione † gl. hic, ⁊ in l. manifeſtiſſimi. §. ſed cum in ſecunda.
C. eod. ⁊ in l. ⁊ non tantum. de petitio. here. ſic diſtingunt, ſi qui-
dem ſubtrahitur res domino competit condictio furtiua. ſ. eo.
l. j. ſi non domino, tunc aut habet ius in re, vt creditor, ⁊ habet cõ
dictionẽ incerti, vt hic. Aut non habet ius in re, ſed poſſidebat,
⁊ competit triticaria, vt ĩ. tit. ij. l. j. in fi. ⁊ l. ſeq. Aut nõ habet ius
in re, nec poſſidet, ſꝫ habet detentionẽ tñ vt cõmodatarius, vel
depoſitarius, ⁊ ſibi ſubuenitur per actionem in factũ, vel condi
ctionem ex l. ſi coloni. C. de agri. ⁊ cenſi. lib. xj. vel per officium iu-
dicis. Alij, vt Hugo, dicunt etiam iſto caſu cõpetere cõdictionẽ
incerti, ſꝫ hoc non reperitur lege expreſſum, ideo videtur recur-
rendum ad ſ. dicta remedia, de quibus dixi. Tene menti hanc gl.
qd etiam non probando dominium agis condictione furtiua.
* Iſtis caſibus not. in hac gl. * In fine glo. dic, ꝙ hec glo. videtur
contra legem, ſi vt certo. §. ſed interdum. in gl. allegata vbi vtẽ-
do alio caſu non eſt liberatus ab actione ex eo contractu. ⁊ cum
agebatur de auferenda re domino, ideo dic, ꝙ ibi erat culpa ordi
nata ad caſum, hic non. Vnde circa hoc, an aliquis teneatur de
caſu propter culpam precedentem caſum, diſtingue, aut illa cul
pa erat ordinata ad caſum, aut non. Primo caſu aut res erat
eodem mõ peritura ſine culpa, aut non. Si erat eodẽ modo pe
ritura, ⁊ tunc non tenetur de caſu, vt ĩ. ad leg. Rho. de iactu. l. fi
na. §. j. Si non erat eodem modo peritura, tunc de caſu tenetur.
d l. ſi vt certo. §. ſed interdum. ⁊ §. nunc videndum. Si non erat
ordinata ad caſum, nec erat culpa remota, tũc aut agebat̃ actio
ne ex primo contractu, ⁊ tũc non venit talis caſus, vt hic in pri-

ſio dicto. Aut agebať actione deſcendente ex delicto, et tunc te
netur de caſu: vt hic in ſecundo dicto, qđ verū intellige, niſi pre-
cedat expreſſa prohibitio: quia ſi precederet, tunc poſito, ꝙ cul
pa non eſſet ordinata ad caſum nihilominus teneretur de caſu,
* vt ī. loca. l. videamus. §. fina. ſecundum Iac. Butri.* ¶ Quero
hec lex loquitur, quando agitur contra furem, ad quem res per
3 uenit cum vitio, ſed quid ſi peruenit ſine vitio, † vt puta rem a te
poſſeſſam emis a fure bona fide? Iſtam queſtio. tangit gl. in l. in
ciuilem. C. de furtis. in l. manifeſtiſſimi. §. ſed cū in ſecundā. eod.
tit. ⁊ Inno. extra de reſti. ſpolia. capit. ſepe tangitur. in d. l. ⁊ non
tantum. in prin. de peti. hered. ⁊ in qualibet earū dantur reme-
dia. In contrarium facit quod no. in l. rem que nobis. de acquirē
da poſſeſſio. vbi dicit gl. quod pro poſſeſſione rei mobilis amiſſe
nullum competit poſſeſſorium, ſed intellige, ſcz interdictum, ſʒ
alia iuris remedia bene competunt ad poſſeſſionem. vt in l. ſ. al
leg. ⁊ dixi plene in d. l. rem que nobis. ¶ Quero q̄ eſt differētia
4 inter condictionem furtiuam, † ⁊ hanc condictionē incerti? Rn̄.
in condictione furtiua poteſt actor concludere quod reus con-
a demnetur ad reſtituendum[a] rem. Item poteſt cōcludere ad dā
dum ſibi rem, quod eſt ſpeciale odio furis, q: licet actor ſit do-
minus, tamen poteſt petere ſibi dari, vt no. Inſtitu. de actio. §.
ſic itaqʒ. Sed in hac condictione incerti petet ſolum reſtitutio-
nem rei, non autem ſibi dari, cum ipſe actor non ſit dominus. Et
5 ex predictis apparet † que ratio eſt quod hic datur condictio
incerti, q: alie cōdictiones ſpeciales deficiunt. Nam vt vidiſtis,
in condictionibus que oriuntur ex negotio geſto, de quibus di
ctum eſt in p̄cedenti libro, vbi alie condictiones deficiunt recur
rimus ad cōdictionem incerti. l. ſed ⁊ ſi me putem. §. j. ſ. tit. ij. ita
in condictione que oritur ex delicto, vbi deficit condictio furti-
ua, recurritur ad condictionem incerti. vt dictum eſt.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Ad reſtituendū. De hoc vide p Bal. ⁊ Imo. in l. ſcire
debemus. de ver. ob. in §. ſi. alleg. gl. in d. l. ſed ⁊ ſi me putem.

LEX XIII.

Ex argento. Etiam ſpecies facta ex mate-
ria mea venit in hāc actionē,
⁊ in ea habeť rō meliorationis facte etiā ſumptibus
* furis. hoc dicit.* Not. ex iſta lege in ſi. contra illos, q
furantur canes, vel falcones, in quibus inſtruendis, ⁊ edocen-
dis fecerunt expenſas, ꝙ dominus condicendo, ⁊ recuperando
eos, non teneatur expenſas furi preſtare, ſicut hic dicitur de in
fante. Concor. l. j. in glo. alle. Et circa ſi. huius l. vide que not. p
* glo. in alleg. l. j.

LEX XIIII.

1 Heres eſt dominus rei legate ſub conditione.
2 Actoris ſi ius perit etiam lit. conteſtat. iudicio pendente reus
abſoluitur.
3 Res tantum valet quantum vendi poteſt, ⁊ quomodo hoc pro
cedat, ⁊ nu. 7.
4 Uendens ⁊ promittens pro ſuo dato, ⁊ facto tantum, etiā tene
tur pro facto illius, cuius eſt heres.
6 Eſtimetur res an tantum quantum vendi poteſt.
8 Lit. cōteſt. ea que ſuperueniūt ab initio ⁊ impediuiſſent proceſ-
ſum, impediunt reliquam partem iudicij, ſi reus eſt paratus ſta
tim probare.

a **Si ſeruus.** [a] Si actor pendente iudicio, de-
ſinit eſſe dominus facto ſuo vel
authoris ſui ius extinguitur, ſecus, ſi facto furis, et
* res eſtimatur, quātum vendi poteſt. h. d.* Uel ſic. Il
lud quod eſt meū, venit in condictione furtiua, licet in euentum
* conditionis ſit a me receſſurum. h. d. vſqʒ ad §. boue. Ia. But.*
1 ¶ † Not. quod heres eſt dn̄s rei legate ſub cōdictione. ¶ Secū
2 do no. quod ſi ius † actoris perit pendente iudicio etiam lite cō
3 teſtata, ſequitur abſolutio. ¶ † Tertio nota, quod res tantum
b valet, quātum vēdi pōt. ¶ Oppo. ꝙ ſi actor[b] perdat dominium
abſque facto ſuo non ceſſet condictio. l. ⁊ ideo. in prin. ſ. eo. Sol.
hic videtur perdere facto ſuo, q: ex diſpoſitione defuncti qs fin
c gitur eſſe vna, ⁊ eadem perſona cū herede.[c] Uide gl. ⁊ tene men-
d ti. ⁊ no. queſtio.[d] aliquis vēdit rem, † ⁊ promiſit de ſuo dato, ⁊ fa
4 cto, certe ipſe tenebitur ex perſona eius, cuius eſt heres, vt hic,
qđ tene menti. ¶ Secūdo opp. de l. inter omnes. in prin. de fur.
Sol. ibi loquitur de actione furti, hic de condi. furti. Et iſta eſt
bona, ⁊ no. ſol. Ita habuiſtis not. l. in ſiue manifeſtus. in vltima
glo. ſ. eo. Alij dicunt ꝙ hic deſinit eſſe ſeruus actoris facto ſuo,
ibi abſque facto ſuo. Sed hec ſol. non procedit in actione furti,
ſed condictione furtiua probatur. ī. de actio. ⁊ obli. l. quecunqʒ.
¶ Tertio opp. ⁊ videtur ꝙ nō pereat ius actoris quo ad offi-
cium, licet pereat quo ad dominiū lit. pendē. l. ſi poſt acceptum.
ſ. de rei vend. Sol. hic loquitur, quando perit facto actoris, vel
authoris ſui, ſecus in facto rei, vt ibi dicit text. ⁊ ita loquiť lex
5 contraria. Hunc † autem paſſum, ſ. quando proſit reo exceptio
ſuperueniens pendē. iudi. examinaui plene ī. de exce. l. j. ¶ Op.
6 hic diciť ꝙ res eſtimatur, † quantum vendi poteſt. contra imo
debet eſtimari perinde, ac ſi res legata nō eſſet, vel libertas ſub
conditione relicta. l. locum. §. condemnatio. de tabu. exhib. Sol.
ibi non erat ius de preſenti, ſed ſperabatur adeſſe ⁊ recedere in
conditionis euentum, hic econtra erat ius de preſenti, ſed ſpera
batur abeſſe, ⁊ recedere in conditionis euentum. ratione diuer-
ſitatis dic vt ibi dixi. ¶ Op. ſ. ad l. Aql. l. in l. Aquilia. ſi deletū.
Sol. vt ibi, quia ibi loquitur quando delictum commiſſum eſt
7 culpa, hic quando dolo, ⁊ dixi plene in d. §. cōdemnatio. ¶ † Ul
timo venio ad illud no. ꝙ res tantum valet, quantum vendi po-
teſt. quod intellige quantum vendi poteſt, ſ. homini ſcienti con
ditionem rei, vt l. mortis cauſa. §. ſi. ⁊ ibi no ī. de do. cau. mortis.
Item intellige quantum vendi poteſt. ſ. communiter, ⁊ in loco
publico, intellige quantum potuerit vendi pluribus, ⁊ plurib.
diebus, non vna die, vel vno momento, vt l. pretia rerum. in ſi. et
ibi no. per glo. ⁊ ibi plenius dixi, ff. ad l. fal. ¶ Item debet intel
gi quando tractatur de eſtimatione rerum mobilium, ſed quan-
do tractatur de eſtimatione alicuius rei immobilis, ſit eſtima-
tio ſecundum gloſſam poſitam in l. ſecunda. C. de reſcinden. ven
ditio. dic vt ibi. ¶ Quero, ſi conditio extiterit, pendente indi-
cio, dicit tex. ꝙ ſequi debet abſolutio. Quero, a quo ſiet abſolu-
tio, vtrū a petitiōe, an ab inſtantia iudiciali? Glo. videtur tene
re quod ab inſtantia iudicij, dum dicit ꝙ vlterius procedi nō de
bet, quaſi dicat, hec exceptio impedit proceſſum. Quod intelli-
8 ge † ſi reus eſt paratus probare ſtatim, ſecundum qđ dixi in l. nā
poſtea. in prin. ſ. de iureiu. Nam ea, que ſuperueniunt poſt lit.
conteſta. que ab initio impediuiſſent proceſſum, impediunt ali-
quam partem iudicij: vt vidiſtis in l. eleganter. §. ſi quis poſt. ſ.
de condi. inde. In gl. ſuper verbo, inuenerit ibi. ſed arg. contra.
ī. ad legem Falci. l. in lege falcidia. dic ⁊ ſolue[e] quod hic recipit
ſibi debitum nullo caſu ſoluenti ab eo reſtituendum, ſed mihi re
ſtituere tenetur ſoluenti in caſu Falcidie imminentis, ideo ſibi
cauet. In eadem glo. ibi, ſed in eo ſpeciale. ſ. vt non ſiat executio
intra tempora ſua, ſed expectetur conditionis euētus. Et eſt ra
tio, quia ibi agebat is, cui nōdum ius cōpetebat, contra regulā
l. ſi pupilli. §. videamus. ſ. de nego. geſt. Hic vero is, cui ius de
preſenti competebat, licet in futurum recedere debebat in con-
* ditionis euentum.* Caueas de iſto text. quando dicit, abſolutio
ſequi debebit ⁊c. quia verum dicit quo ad rem, que petitur p̄o
dictionem, ſed quo ad expenſas, ⁊ damna condemnabitur. ſ. de
rei vendi. l. vtique. ⁊ ī. de re iudi. l. ſi homo. per gloſ. ſibi in verb.
deceſſerit. cū nota. in authen. de exhiben. reis. §. j. ⁊ C. de iuriſdi.
om. iudicum. l. in criminali. Et extra de reſcrip. c. ſtatutum li. vi.
Nec perpetuatur hic actio per litis conteſtationem: q̄uia tacite
inerat conditio: ſi vero extaret conditio legati, vt quia ſua deſiit
intereſſe, ſecus eſſet. C. ex delic. defun. l. j. ⁊ ī. de fideiuſſo. ⁊ nomi
* na. ⁊ here. tuto. l. ſina.*

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si ſeruus. Et illud quod diciť hic, quod res eſtima-
tur cū conſideratione iſtius dubij euentus conditionis. fallit, v-
bi illa conditio conſiſteret in morte alicuius, quia ibi nō eſtima
tur, vt no. Bal. in l. j. C. de pact.
b POMA. ¶ Si actor. Uide Franc. Cre. no. ſuo. xxxj. incip. ſepe
iſtud contingit. ⁊ clvij. incip. vnus ſocius. ⁊ Aret. conſi. xviij. vbi
dicit econtra.
c ALEX. ¶ Cum herede. Hic no. alleg. Bart. in l. ſi ſeruum. §. j. de
verbor. obli.
d ALEX. ¶ Queſtionem. Et adde ꝙ idem voluit Pau. de Ca. ⁊
Lud. in l. ſtipulatio iſta. de ver. obli. quanq̄ Bal. tenet cōtrariū
in c. j. q ſuc. tenean. ⁊ vide ad hoc Cy. in l. ſiue. C. de neg. geſt. ⁊ idē
dicit Bal. ſi eſſet dictio taxatiua, qđ idem eſſet: cōtra, ſi quis p-
miſit de ſuo facto, tū venit etiā factū ſui heredis. Pro quo vide
etiam no. Bal. in l. ſin. C. pro empto. ⁊ text. in l. ſtipulatio iſta. de
ver. ob. qđ no. Adde qđ cōſuluit Bal. cōſi. ij lib. iij. de eo qui pro
miſit vendere fundū, ⁊ non velle teneri niſi pro ſuo dato, ⁊ facto
tantū, ⁊ interim fecit ſibi cedere iura vnius mulieris. cui ipſe e-
rat obligatus ad reſtitutionez dotis, ⁊ fecit impenſas in fundo,
an poſſit retinere fundum iure ceſſo, ⁊ ob impenſas, ⁊ concludit
quod ſic, quia iſte promiſit de facto ſuo tantum, ⁊ nunc venit tan
quam nouus homo.
e ALEX. ¶ Et ſolue. Hanc gl. hic intellige quando iſta voluntas
defuncti ſequuta eſt poſt factum, ſecus ſi ante, vt no. Bar. p illū
text. in l. ſi ſeruum. §. item ſi homo. de ver. obli. Et adde gl. in l. q
exceptionem. §. ſi pars. de condi. indebi. ⁊ ſimiliter alienans, di-
cens ſe nolle teneri niſi de facto ſuo, nihilominus tenetur de fa-
cto ſui ſucceſſoris ſingularis. dicta lege, ſtipulatio. §. ſed ſi quis.
⁊ text. optimus in lege, ſi neceſſarias. §. de vendendo. de pigno.
ra. actio.

§. Cauete

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

§. Cauere autem. Male ſidei poſſeſſori litis eſtimationem ſoluenti de euictione non cauetur. h. d. De hoc dic vt l. ex diuerſo. §. petitor. ſ. de rei vendi. ⁊ l. litis eſtimatio. ĩ. pro emptore.

☞ Pars rei quando peti poſſit.
1 Boue mortuo quando poſſit peti corium ⁊ carnes.
2 Petens plus debito quando perdat totam cauſam.
3 Condictio furtiua oritur ex delicto.

4 **§. Boue.** a Iſte eſt ſubtilis §. a fure poſſum condicere
a rem meam, ⁊ id quod ex re mea ſupereſt, ⁊ qui
cõſequutus eſt totum, nõ poteſt petere partẽ, ⁊ qui conſecut⁹
b eſt partem, poteſt petere reſiduum. b hoc dicit. * Facit §. iſte, ꝙ
* ſi ego peto partem debiti, pars aduerſa non poſſet me repellere
ideo, q̃a nõ peto totũ. Nam lʒ deberetur hic bos, tñ corium ad
partem ⁊ carnes ad partem peti poſſunt. pro quo facit ſ. de iuriſdi. omnium iudi. l. cum quedam. §. fina. Nam ex perſona actoris ius metimur. ſ. ſi pars hereditatis petat. l. j. §. is, qui totam hereditatem. ⁊ quotidie ad hoc allegatur. Pro quo facit, quia ſicut quis non poteſt cõpelli ad petendum totum, ita nõ põt cogi ad petendũ partẽ. C. vt nemo inui. age. l. j. iũcta l. que de tota. ſ. de rei vend. Nec obſtat l. ꝙ iudex debeat dirimire lites. l. quidam exiſtimauerunt. ſ. ſi cer. pet. Nam pars rea, que in parte eſt condemnata, poterat ſe a lite exonerare ſoluendo aliam partẽ. ar. ſ. de procu. l. ſi reus. Item vide tex. ibi, ⁊ carnis domino cõpetit, ⁊c. ⁊ hoc eſt ideo, q2 iſte bos erat iſti dño ex cauſa oneroſa debitus: ⁊ ideo cõpetit ſibi condictio ad carnẽ, ⁊ ad corium, boue mortuo. Idem, ſi primo fuerat ſuus. l. ſolum partem. §. j. ſ. de rei vendi. ſecus aũt eſſet, ſi iſte bos eſſet ex cauſa lucratiua debitus: q̃a forte pmiſeram in feſto Paſchatis tibi donare vnũ bouẽ. mortuus eſt iſte bos añ Paſcha, nunquid poteris carnes, ⁊ corium condicere? Certe non vt l. boue. ĩ. de lega. ij. dixi in l. ſi ſti-
* chus certo die. de ver. obli. verſi. quero, quid ſi bos. * ¶ Not. qđ poſſum petere rem, ⁊ etiam poſſum petere partes rei. ¶ Opp.
1 quod nõ procedit petitio partis † rei. l. in cõmodato. §. duab. ĩ. commo. Huius timore hic §. legit̃ duobus modis. Uno mõ in diuerſis pſonis, q2 alius fuit fur bouis. alius fuit fur corij ⁊ carnis, quaſi contra eundẽ, licet poſſit agi ad totũ, non tamen põt agi pro partibus, vt l. contraria. ⁊ intellige hoc pro partibus integralibus, vt ſi vellem petere vnum pedem, caput vel cornu, ⁊ ſimilia, ſʒ ſi vellem petere partem quotam, vt dimidiam vel tertiam, non eſt dubium, ꝙ poſſem. l. ſi ſtipulatus. ĩ. de ſol. hec lect. vera eſſet, donec totum durat in ſui integritate, ſed, toto diſſoluto p partes, pcedit alia lectura ſcilicet vt iſte §. intelligatur etiam in eadem perſona, vt cõtra eum poſſit agi ad partes. Nõ obſtant contraria, q2 ibi loquitur toto exiſtente in integritate ſua. hic facta partium ſeparatione. ¶ Secundo oppo ex noua contrectatione non naſcitur actio furti. l. ei qui. ĩ. de fur. ergo noua cõtrectatione corij nõ naſcit̃ actio furti. Sol. ſecundum primã lect. hoc operatur hic diuerſitas perſonarum ſecundum ſecundã lect. hoc operat̃ hic diuerſitas rerũ, q2 alia res eſt mõ corium ⁊ carnes, quã eſſet bos. ¶ Sed ↄ hoc oppo. ſi corium, ⁊ carnes videnť alie res, ergo ſolutione facta pro boue non continget liberatio pro corio, ⁊ carnibus, vel ecõtra. q2 nihil pdeſt exceptio rei iudicate, qñ res ſunt diuerſe, vt l. cũ querit̃. de excep. rei iud. Solu. licet res ſit diuerſa, tamẽ eſt de prima, ⁊ ſic eadem fingitur. ⁊ hoc ſecundum iſtam lec. ſed tenẽdo primã, iterũ opp. qñ ſunt pſone diuerſe, nõ obſtat exceptio rei iudicate. C. res inter alios acta. per totum. ⁊ d. l. cũ queritur. ergo ſi vn⁹ ſoluit litis eſtimationem, nullo mõ prodeſt alteri. Gloſ. hoc nõ bene declarat. Tenendo iſtam lec. oportet te dicere, ꝙ ille alius habebat cauſam a fure, ⁊ erat habiturus regreſſum cõtra eũ, vt no. in l. nec vllam. §. j. ſ. de peti. here. ¶ Oppo. ꝙ exceptio rei iudicate nunquã proſit condẽnato, vt ĩ. de excep rei iud. l. euidenter. ſed hic dicit ꝙ prodeſt, quare male. Sol. hic dicit ꝙ fuit condemnatus. ⁊ ſoluit, merito ſibi prodeſt. ¶ Uenio ad ſecundam
2 gl. ⁊ oppo. boue † mortuo, non poteſt peti corium ⁊ carnes. vt l. mortuo boue. in prin. de leg. ij. Sol. dicit gl. aliud in boue legato, ⁊ aliud in boue ſubtracto. Breuiter iſta eſt veritas, qñq3 vnum totũ integrale põt a me peti tanquã meũ. tũc, eo diſſoluto, potero petere quãlibet ei⁹ partẽ, vt hic. Qñq3 poſſum petere vnũ totũ, tanquã mihi debitũ actione pſonali, tũc eo diſſoluto ſine culpa debitoris nõ pñt peti partes. vt in l. contraria. dic vt ibi.
* * Quia cũ ille partes nõ venerint ex re mea, ꝙ illud, quod mihi debetur actione perſonali, donec mihi traditum fuerit, non eſt meum. vt § vẽdite. Inſti de re. diuiſ. ⁊ l. traditionib. C. de pac. ſi non ſunt mee. igitur petere non poſſum. l. ſolum partẽ. §. meum. ſ. de rei vẽdi. hoc eſt ſi ſolũ plus petatur, quam debeam doloſe, ⁊ non exigendo cautionem, tunc non cado a cauſa. Sed in triplũ punior. vt d. §. ſi quis agens. ⁊ §. tripli eodem titu. Uenio ad tertiam gloſſ. ⁊ oppo. qui petit plus, debet repelli a petitione totius, vt l. ij. §. item queritur. de aqua quoti. ⁊ eſti. dicit gl. hic erat deuentum ad eſtimationem, que eſt dimidua, ibi de indiuiduo loquitur. Certe ipſe bos. quando peteretur dari, dicitur diuiduus per quotas. l. ſi ſtipulatus. infra de ſolu. ¶ Item opp. ꝙ debeat perdere cauſam ſuam, quia plus petit, vt C. de pl⁹ peti. l. vnica. ⁊ Inſtit. de actio. §. ſi quis agens. Solu. quãdo quis
3 petit † plus debito abſque dolo, debet obtinere, quod probauit
c ſine dubio, c ⁊ hoc modo poteſt hic intelligi. Quando vero pl⁹ petiit dolo, tunc ſi quidem deliquit in duobus, ſcilicet in pl⁹ petendo, ⁊ in plus cautionem exigendo, perdit totum, vt l. j. C. de plus peti. alias ſecus, vt ibi no. per docto, ⁊ per Canoniſtas in c. primo. de plus peti. ita debet intelligi dictus §. ſi q̃s agẽs. Inſtit. de actio.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Boue. Uide quod per iſtũ tex. dixit Bar. in l. ſi pecuniam. § j. de condi. ob cauſam.
b ALEX. ¶ Petere. Uide Bar. in l. ſcire debem⁹. de ꝟbo. oblig.
c ALEX. ¶ Dubio. Adde tit. C. de pl⁹ peti. ⁊ adde §. ſi q̃s agẽs. Inſtitu. de act.

LEX XV.

QUod ab alio. Liber factus ex veteri cõtrectatione, condictione
* furtiua non tenetur. h. d. * Uide tex. ibi cõdici autem ei non põt ⁊c. cuius eſt ratio, quia cõdictio habet ſimilitudinem cũ contractibus, vt not. ſ. eod. l. ſi pro fure. §. fi. Sed ſeruus, liber factus, non tenetur ex contractu ex facto precedẽti ergo ⁊c. C. an ſeruus pro ſuo fac. per totum. Sed furti tenet̃, ne delictum remaneat impunitũ, arg. ſ. ad leg. Aquil. l. ita vulneratus. in fi. niſi liber contrectauerit. Huic dicto poteſt obijci, ſcilicet, ꝙ teneatur condictione furtiua, ne locupletur cum aliena iactura iuxta l. nam hoc natura. ſ. de condictio. inde. Pro ſo-
* lutiõe huius, vide que dixi in l. ſi filiusfamilias. ſ. de neg. geſt. * Dicit gl. quod ex hac lege apparet, ꝙ condictio † furtiua nõ oritur ex delicto, quia tunc noxa caput ſequit̃. Tu dic contrariũ, vt dixi in l. ſi pro fure. §. fi. ſ. eo. licet in quibuſdam habeat aliquas ſingularitates, inter quas eſt hec.

LEX XVI.

QUi furtum. In hac actione periculum interitus pertinet ad furem indiſtincte, ſed in actionibus deſcendentibus ex contractu habetur ratio culpe ſecundum naturam contra-
a ctus. hoc dicit. ¶ Oppo. ad ſecũdam partem. a ⁊ videtur quod cõmodatarius teneatur de caſu, vt d. l. ſi vt certo. §. ij. ĩ. cõmoda. Sol. illud verũ, ſi culpa vel mora preceſſit. Mirabile eſt hoc, cũ hic preſupponamus furtũ eſſe factum, ergo culpa ⁊ mora pceſſit. l. in re furtiua. ſ. eo. ⁊ ĩ. eo. l. fi. Uñ Iac. Butri. vr̃ fateri cõtrariũ, ⁊ đt qđ hic dicit̃ in text. ⁊ glo. intelligat̃ ſm naturam actionis cõmunem cõmodati ⁊ depoſiti, nõ referendo nos ad caſum poſitũ in tex. Sed hoc videt̃ mihi ↄ mentem hui⁹ legis. Ideo dico, ꝙ etiam in caſu huius legis ſi agerem cõmodati, vel depoſiti, non haberetur ratio culpe. Nam culpa que fuit cõmiſſa in petendo, non fuit ordinata ad caſum, ⁊ ideo non facit cõmodatarium, vel depoſitarium teneri de caſu, vt l. ſi vehenda. §. primo. infra ad legem Rhodiam de iactu. ⁊ ibi nota. ⁊ lege, et in totum. infra de impen. in re. do. fact. ⁊ idem dico in mora. Nã quãuis ſit in mora quo ad cõdictionem furtiuam, nõ tamen eſt quo
* ad actionem commodati vel depoſiti. * Et iuxta hec do tibi vnã doctrinam, ſi vis cognoſcere breuibus verbis, an culpa precedẽte, quis teneatur de caſu, dicas ſemper hoc modo, Aut illa culpa, que precedit caſum, non eſt ordinata ad illum caſum, et tunc nunquã ille, qui eſt in culpa tenetur de illo caſu, vt hic: ⁊ ĩ. de ſtatulib. l. non omnes. de act. ⁊ obli. l. is, qui ex ſtipulatu. Aut eſt ordinata ad caſum, ⁊ tũc ſi caſus nõ eueniſſet, niſi culpa preceſſiſſet, tenetur, vt ĩ. commo. l. ſi vt certo. §. ſed interdũ. ⁊ ĩ. ſol. matri. l. in ijs. §. j. Aut caſus contigiſſet, etiam ſi culpa nõ preceſſiſſet, ⁊ tunc ſi eſt culpa in non faciendo excuſatur. ĩ. de impen. in reb. dotalib. fact. l. iiij. Aut eſt culpa commiſſa in faciendo, ⁊ tũc ſi committendo culpam dabat operam rei licite, non tenetur de caſu. ĩ. ad leg. Rhodi. de iact. l. fi. § j. Aut dabat operam rei illicite, ⁊ tunc ſic. ĩ. de ſicar. l. j. §. diuus. ſ. ad leg. aquil. l. ita vulnera-
* tus. de lega j. l. cum res. §. fin. * ¶ Oppo. de lege j. §. ſi rem. ĩ. depoſiti. Sol. ibi cõmiſit furtum in vendendo, hic in vtendo. Et ibi deliquit circa totam rem, hic tantum circa vſum eius, vt lege, qui iumenta. ĩ. de furtis. ⁊ ibi nota.

ADDITIO.

a ALEX. Secundam partem. Uide Bart. in l. ſi vt certo. §, interdum. ff. commoda.

LEX XVII.

1 ☞ Mora furis purgatur oblatione ⁊ nouatione.
2 Meam rem poſſam ſtipulari a fure.

1 * a **PArui.** a Oblatione ꝛ nouatione purgatur mora + furis. h. d. * Sane intellige, ꝙ oblatio rei furate liberat furem, quãtum ad rei interitũ, vt hic, non autem a pena furti, vt qꝛ a tali pena nemo ex penitentia deſinit eſſe fur. ĩ. de edili. edic. l. qs ſit fugitiuus. Et l. q ea mẽte. ĩ. de furt. * ¶ Oppo. de lege qui decem. in princ. de ſol. Sol. dico qđ quantum ad purgandum moram nil differt inter oblationem ꝛ nouationem, ſed quantum ad liberationem inducendam differt, vt hic nota. in prima glo. ¶ Opponi. quod quis non poſſit rem ſuam ſtipulari a fure, vt l. nemo rem ſuam. de verb. obliga. Solu. dicit gloſſ. quod hic fuit ſtipulatus rem ſuam ſibi reſtitui, nõ ſibi dari, vt lege, ſcire debemus. infra de v̄.
2 obligatio. Alij dicunt, ꝙ ſicut + quis a fure poteſt condicere rẽ ſuam. §. ſic itaqꝫ. Inſti. de actio. ita poteſt ab eo ſtipulari ſibi dari, ꝛ hoc modo intelligũt d. l. ſcire debemus. dic vt ibi. ¶ Opp.
b ꝙ ſit differẽtia, vtrum ſit res preſens vel abſens: b vt l. qui decẽ. §. idem reſponſum. de ſol. Sol. dicit glo. notabiliter, hic ſtipulatio fuit interpoſita animo nouandi, quo caſu non refert, an res ſit preſens, vel abſens, ibi fuit interpoſita non animo nouandi, quo caſu refert an quis ſit preſens vel abſens, qđ ſatis placet.
3 Tamen iſta + materia qualiter per ſtipulationem purgetur mora precedens, eſt multum difficilis, quã dic plene vt l. ſi rẽ ĩ. de noua. tangitur plene in l. eum qui. §. ſi de ver. obli.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Parui. Hanc l. allegat Bar. in l. j. C. quod met. cau.
b ALEX. ¶ Vel abſens. Vide per Ang. in repe. l. j. C. de iudi.

LEX XVIII.

1 ☞ Creditor falſus accipiendo ſcienter indebitum quando faciat furtum.

a * **QVoniam.** a Falſus creditor accipiẽdo ſciẽter indebitum, furtum facit, ꝛ cõdictione furtiua ſoluẽri tenetur. hoc dicit. * Vide, ꝙ creditor falſus committit furtum. Sed quero, an manifeſtum, vel non manifeſtum? Quidam dicunt, ꝙ manifeſtum: cum videatur, quando pecunia traditur iuxta illa, que no. ſ. eo. l. ſiue manifeſtus. circa prin. Tu tamen dic, ꝙ committit furtum non manifeſtum, quia licet videatur committi, quando pecunia traditur, non tamẽ vr̄ vt fur. quod requiritur vt eſt expreſſum.
* C. de furt. l. falſus procurator. * ¶ Oppo. ſi ſit furtum, ergo nõ transfertur dominium, ꝛ ſic ceſſat condictio indebiti, quia nemo condicit rem ſuam, ꝛc. vt ſupra, vſufruct. quemadmo. ca. l. vltima. Merito ergo per hanc legem totus ille titulus de condictione indebi. videtur deſtrui. Huius timore ſunt multe ſolutiones. finaliter glo. intelligit hic, quando quis labitur in per-
b ſona b ꝛ ſic in ſubſtantia perſone. Idem no. in lege, falſus. de fur. ſed Dy. in dicta lege, falſus. dicit qđ hoc non eſt neceſſe, quia poſito quod non transferatur dominium, habet tamen locum condictio, quia omnis condictio degenerat contra furem. ¶ Ego
1 + in dicta lege, falſus. dicebam ſic diſtinguendo, quandoque falſus creditor ſimulat ſe creditorem, ꝛ inducit debitorem ad ſoluendum ſibi, ꝛ tunc cõmittit furtum. Videtur enim ſoluere ſub ea conditione ſi creditor eſt. Ita intelligatur dicta lex, falſus. ꝛ hic, vbi tex. ſonat hoc. Quandoque debitor ſua ſponte vadit ad ſoluendum, illo nihil faciente, niſi recipiente pecuniam, ꝛ tunc non ſit furtum ꝛ dominium transfertur, vt in toto titu. de condictione indebiti. Ratio, qꝛ debitor habebat pro conſtanti qđ eſſet creditor, ꝛ ſic illa conditio, ſi creditor eſt. non merat. Nec poteſt dici illud, quod dicebam in l. ſi procuratori falſo. in vltima gl. ſ. de condic. cauſa data. videlicet quod in ipſo actu traditionis committatur furtum, licet poſtea immediate res incipiat eſſe creditoris. Nam, vt hic dicit tex. illud furtum parit cõdictionem furtiuam, ſed poſtea, trãslato dominio, cõdictio furtiua extinguitur, quia volũtate actoris transfertur, vt lege, ſiue manifeſtus. §. fina. lege, ſi ſeruus. in prin. ſ. eo. ſꝫ impoſſibile eſt quod eodem momento condictio furtiua oriatur ꝛ deſinat, lege, Titio cum morietur, ſ. de vſufr. ergo, ꝛc. Alia que hic tangunt in glo. ſunt clara.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Quoniam. Et ſi vis habere intellectũ huius litere in ſi. vide q̃ no. Bar. in l. ſi vẽdidero. §. ſi. ď fur. ¶ IO. FRAN. RVE. Adde Pau. ď Caſt. in l. q fundũ. §. ſeruus meus. circa ſi. ſ. ꝑ empto. vbi ponderat illum tex. contra hanc diſtinctionem Bar.
b ALEX. ¶ In perſona. Iſtis adde bonum tex. cum ibi nota. in l. ſeruus cuiuſdam. ſ. de condi. indebi.

LEX XIX.

IVlianus. Hec condictio datur cum adiectione de peculio. hoc dicit.

LEX XX.

a **LIcet.** a Fur ſemper eſt in mora: ideo ad eum ſemper ſpectat periculum interitus, hoc dicit.
* * Vel ſic, Non ſufficit ad purgationem more, ſi reus velit iudicium ſuſcipere, niſi ſit iuſta cauſa litigandi. hoc dicit tex. cũ glo.
* ſecundum Iac. Butrig. * Not. quod licet quis ſit paratus ſuſcipere iudicium, per hoc moram non purgabat.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Licet. Adde l. nemo rem ſuam. ꝛ que ibi no. ſ. §. ſi. de verb. obli.

De condictione ex lege. Rubrica ii.

¶ Continua rubricam, vt in glo.

LEX VNICA

1 ☞ Lex j. ĩ. eo. habet locum etiam in legibus antiquis.
2 Lex ſemper loquitur.
3 Agendi ius ex legis diſpoſitione quando oriatur.
4 Lex quãdo permittit, an ei, cui permittitur, oriatur ex tali ꝑmiſſione aliquod ius.
5 Legis aliquid vetantis ad commodum alicuius ex diſpoſitiõe ei tunc oritur exceptio, ꝛ quando actio.
6 Agendi ius quando ex lege cõpetit, vtrum ſit actio vel officium iudicis.
7 Diſpoſitione legis quando oritur actio, vtrum ſit condictio ex lege, an alia actio.
8 Emphyteutico ex 3ctu orit actio ſpecialis ex emphyteuſi.
9 Literarum ex obligatione non agitur cõdictione ex lege, ſed actione ex literis.
10 Lex vel conſuetudo vbicunqꝫ induceret nouum contractũ, ex tali contractu oritur actio, ꝛ non condictio ex lege.
11 Actio criminalis quando ex lege inducitur, non dicitur condictio ex lege, ſed accuſatio ex lege.
12 Lex obligationem inductam qñ declarat, que actio oritur.
13 Lex ſi confirmat obligationem inductam, an ex ea oriatur cõdictio ex lege.
14 Condictio ex lege, concurrit cum alia.

a * **SI obligatio.** a Quando per legem ciuilem inducit obligatio immediate, nec exprimitur actio, condictione ex lege agitur. hoc dicit. * Vides hic ꝙ condictio ex lege eſt ſubſidiaria, vt hic, qꝛ competit, vbi alia actio locum non habet. Itẽ actio in factũ eſt ſubſidiaria: ꝛ ſilr̃ cõpetit, vbi alia actio locum nõ hꝫ, vt l. quoties. ꝛ l. qꝛ actionũ. de ꝑſcrip. ver. Item actio de dolo eſt ſimiliter ſubſidiaria. Et in quibus caſib. quelibet iſtarum habeat locum vide in l. ex placito. C. de rerum permuta. Tu iuuenis, ſcias ꝙ iſta lex eſt multum ſubtilis, ꝛ profunda, ideo ne mireris, ſi nõ intelligas. Nec pro certo dicta doctorꝫ bñ declarãt.
* Sed cum Dei adiutorio ego vobis declarabo. * Et antequam vlterius procedam, quero exempla huius legis. gl. ponit quedam exempla de iure antiquo Digeſtorum, vt l. ſi poſtulauerit. §. fin. de adulte. ¶ Contra iſtam lectu. opponitur quia text. hic dicit ex lege noua, ſed illa eſt lex, vetus, ergo non eſt bonum exemplum. Huius timore quidam legunt hic hoc modo, ſi obligatio noua introducta eſt lege, ſcilicet veteri. vel noua, ꝛ ſic illud verbum, noua, determinat illud verbũ, obligatio. ꝛ hec eſt ſatis bona. Alij dicunt, quod etiam lex, ſi poſtulauerit, eſt noua: omnis enim lex poſt legem duodecim tabularum poteſt dici noua. Certe qualiter dicatur lex noua, non curo hic examinare, examinatur plene infra de regu. Cato. lege fin. per glo. ꝛ Iac. de Are.
1 Sed verum eſt indubitanter quod hec lex habet locum + etiam in legibus antiquis, ꝛ etiam in nouis. De antiquis inducit exẽplum in dicta lege, ſi poſtulauerit. §. fin. et lege, extat. ff. qđ metus cauſa. ꝛ lege fina. ſ. de rei vendi. ſecundum illam lectu. et in multis alijs legibus. Alij ponunt exemplum in legibus nouis. C. de don. lege, ſi quis argentum. ꝛ C. de ſuffr. l. vnica. ꝛ de petitio. heredita. l. fin. de iure deli. l. ſcimus. §. ſcientia. ꝛ C. vnde vi. lege ſi quis in tantam. Iſta ſunt iura per gloſ. hic allega. tamen ſunt in C. multe alie leges, videlicet de ſacroſan. eccle. lege, iubemus. de ſac. paga. lege Chriſtianis. quod metus cau. lege, ſi per impreſſionem. de arbi. l. ne in arbitris. de fideiuſſ. l. prima, ſi per vim de alio modo. l. prima. C. vnde vi. l. meminerint. ꝛ l. momentarie. ꝛ l. non ab re. ꝛ C. loca. l. ſi quis conductionis. de litigio. l. penulti. ꝛ fin. ꝛ multe alie leges, quas inuenire laborioſum eſſet potius quam ſubtile. in authen. ſunt etiam multe alie. ꝛ authẽ. iubemus. C. de epiſco. ꝛ cleri. ne filius pro patre. authen. habita. ꝛ ne vxor pro mari. authen. ſed omnino. ꝛ quomodo ꝛ quãdo. in authẽn. qui ſemel. ꝛ qui potio. in pigno. habe. authen. idem poſſeſſor. ꝛ multe alie. Poſſumus etiam ponere exemplum in ſtatutis ciuitatis, ꝛ conſtitutionibus regum, ꝛ principum. Sed contra hoc opponitur quomodo potuit lex antiqua cogitare de futuris legibus, contra l. iubemus. in ſi. C. de teſtamen. Reſpondeo, non

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN